

Normă finală
Ianuarie 2014

Standardul Internațional de Educație (IES) 4

Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)

Tradus și
republicat de:

*Contați pe Noi. Contați, cu Noi.
Întotdeauna!*

IAESB

International Accounting
Education
Standards Board™

Acest document a fost elaborat și aprobat de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Educație Contabilă (IAESB).

IAESB elaborează standarde de educație, îndrumări și documente informative cu privire la educația anterioară obținerii calificării, pregătirea profesioniștilor contabili și educația și dezvoltarea profesională continuă.

Obiectivul IAESB este de a servi interesul public prin normalizarea de standarde de educație de înaltă calitate pentru profesioniștii contabili și prin facilitarea convergenței standardelor internaționale și naționale de educație.

Structurile și procesele care susțin operațiunile IAESB sunt facilitate de Federația Internațională a Contabililor (IFAC).

Drepturi de autor © ianuarie 2014 ale Federației Internaționale a Contabililor (IFAC). Pentru informații referitoare la drepturile de autor, mărcile înregistrate și permisiuni, a se vedea [pagina 15](#).

STANDARDUL INTERNAȚIONAL DE EDUCAȚIE 4 (REVIZUIT)

(ÎN VIGOARE DE LA 1 IULIE 2015)

DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ INIȚIALĂ – VALORI, ETICĂ ȘI ATITUDINI PROFESIONALE

CUPRINS

	Punctul
Introducere	4
Domeniul de aplicare al prezentului standard (a se vedea: punctele A3–A11)	4
Data intrării în vigoare	4
Obiectiv (a se vedea: punctul A12)	4
Dispoziții	5
Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctele A13–A15).....	5
Dispoziții de etică relevante (a se vedea: punctul A16).....	5
Obiective educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctele A17–A31)	5
Revizuirea programelor de educație profesională contabilă (a se vedea: punctele A32–A33)	6
Activitate de reflectare (a se vedea: punctele A34–A38)	6
Evaluarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctele A39–A42)	6
Material explicativ	7
Referințe la definițiile cuprinse în normele IFAC	7
Domeniul de aplicare al prezentului standard (a se vedea punctele 1-6)	7
Obiectiv (a se vedea: punctul 8)	8
Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale(a se vedea: punctul 9).....	8
Dispoziții de etică relevante (a se vedea: punctul 10)	9
Obiective educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctul 11)	9
Revizuirea programelor de educație profesională contabilă (a se vedea: punctul 12)	11
Activitatea de reflectare (a se vedea: punctul 13)	11
Evaluarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctul 14)	12
Anexa 1	13
Descrierea nivelurilor cunoștințelor	13

Introducere

Domeniul de aplicare al prezentului standard (a se vedea: punctele A3–A11)

1. Prezentul Standard Internațional de Educație (IES) stabilește obiectivele educaționale pe care candidații la titlul de profesionist contabil trebuie să le îndeplinească până la finalul DPI în ceea ce privește valorile, etica și atitudinile profesionale.
2. Prezentul IES se adresează organismelor membre ale Federației Internaționale a Contabililor (IFAC). Organismele membre IFAC au responsabilitatea de a se asigura că DPI corespunde dispozițiilor prevăzute în cadrul prezentului IES. În plus, prezentul IES poate fi util pentru organizațiile educaționale, angajatori, organismele de reglementare, autorități guvernamentale și orice alte părți interesate care susțin educația și dezvoltarea candidaților la titlul de profesionist contabil.
3. Procesul de învățare și dezvoltare continuă pe tot parcursul carierei unui profesionist contabil; prin urmare, valorile, etica și atitudinile profesionale acumulate pe parcursul DPI sunt, de asemenea, relevante pentru dezvoltarea profesională continuă (DPC), deoarece carierele profesioniștilor contabili se modifică, iar profesioniștii contabili sunt expuși unei game din ce în ce mai mari de probleme etice.
4. Prezentul IES integrează dispozițiile de etică relevante în educația profesională contabilă. Aceste dispoziții de etică relevante stabilesc, în mod normal, cinci principii fundamentale de etică profesională: integritate; obiectivitate; competență profesională și atenția cuvenită; confidențialitate; și conduită profesională.
5. Prezentul IES specifică ariile de competență și obiectivele educaționale care descriu valorile, etica și atitudinile profesionale de care candidații la titlul de profesionist contabil trebuie să dea dovadă până la finalul DPI. IES 2, *Dezvoltarea profesională inițială – competențe profesionale* și IES 3, *Dezvoltarea profesională inițială – aptitudini profesionale* (2015), specifică ariile de competență și obiectivele educaționale relevante pentru domeniile lor țintă din cadrul DPI. Împreună, aceste IES-uri specifică ariile de competență și obiectivele educaționale care descriu competențele profesionale pe care trebuie să le acumuleze candidații la titlul de profesionist contabil până la finalul DPI.
6. Definițiile și explicațiile referitoare la termenii cheie utilizați în IES-uri și în *Cadrul general pentru Standardele Internaționale de Educație pentru profesioniștii contabili și candidații la titlul de profesionist contabil* sunt prezentate în *Glosarul de termeni* al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Educație Contabilă (IAESB). De asemenea, au fost incluși în Materialul explicativ termeni suplimentari folosiți de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare (IAASB).

Data intrării în vigoare

7. Prezentul IES intră în vigoare de la 1 iulie 2015.

Obiectiv (a se vedea: punctul A12)

8. Obiectivul prezentului IES este de a stabili care sunt valorile, etica și atitudinile profesionale pe care trebuie să le dezvolte și să le demonstreze candidații la titlul de profesionist contabil până la finalul DPI, pentru a-și putea exercita profesia de profesionist contabil.

Dispoziții

Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctele A13–A15)

9. Organismele membre IFAC trebuie să stabilească, prin intermediul programelor de educație profesională contabilă, un cadru general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale, astfel încât candidații la titlul de profesionist contabil (a) să își exercite raționamentul profesional și (b) să acționeze într-o manieră etică și în interesul public.

Dispoziții de etică relevante (a se vedea: punctul A16)

10. Organismele membre IFAC trebuie să integreze dispozițiile de etică relevante în toate programele de educație profesională contabilă pentru candidații la titlul de profesionist contabil.

Obiective educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctele A17–A31)

11. Organismele membre IFAC trebuie să prescrie obiectivele educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale care trebuie îndeplinite de către candidații la titlul de profesionist contabil până la finalul DPI. Aceste obiective educaționale trebuie să le cuprindă pe cele enumerate în Tabelul A.

Tabelul A – Obiectivele educaționale din punct de vedere al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale

Arie de competență (Nivelul cunoștințelor) ¹	Obiective educaționale
(a) Scepticism profesional și raționament profesional (intermediar)	(i) Aplicarea critică a scepticismului pentru a evalua informațiile financiare și alte date relevante.
	(ii) Identificarea și evaluarea alternativelor rezonabile pentru a se ajunge la concluzii bine fundamentate, bazate pe toți factorii și toate circumstanțele relevante.
(b) Principii de etică (intermediar)	(i) Explicarea naturii eticii.
	(ii) Explicarea avantajelor și dezavantajelor abordărilor față de etică bazate pe reguli și ale celor bazate pe principii.
	(iii) Identificarea problemelor de etică și determinarea momentului în care se aplică principiile de etică.
	(iv) Analizarea unor direcții alternative de acțiune și determinarea consecințelor etice ale acestora.
	(v) Aplicarea principiilor de etică fundamentale de integritate, obiectivitate, competență profesională și atenție cuvenită, confidențialitate și conduită profesională în dilemele etice și determinarea unei abordări

¹ Nivelul cunoștințelor pentru o anumită arie de competență care trebuie atins până la finalul DPI (conform Anexei 1).

Arie de competență (Nivelul cunoștințelor) ¹	Obiective educaționale
	corespunzătoare. (vi) Aplicarea dispozițiilor de etică relevante pentru conduita profesională în conformitate cu standardele ² .
(c) Angajamentul față de interesul public (intermediar)	(i) Explicarea rolului eticii în cadrul profesiei și în relație cu conceptul de responsabilitate socială. (ii) Explicarea rolului eticii în relație cu întreprinderile și buna guvernare. (iii) Analizarea interrelațiilor dintre etică și legislație, inclusiv a relațiilor dintre legislație, reglementări și interesul public. (iv) Analizarea consecințelor unui comportament neetic asupra persoanelor, profesiei și publicului.

Revizuirea programelor de educație profesională contabilă (a se vedea: punctele A32–A33)

12. Organismele membre IFAC vor revizui și actualiza periodic programele de educație profesională contabilă care sunt proiectate pentru îndeplinirea obiectivelor educaționale din prezentul IES.

Activitate de reflectare (a se vedea: punctele A34–A38)

13. Organismele membre IFAC trebuie să proiecteze activitățile de educație și dezvoltare legate de valorile, etica și atitudinile profesionale pentru candidații la titlul de profesionist contabil în așa fel încât să includă o activitate de reflectare formalizată și documentată.

Evaluarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctele A39–A42)

14. Organismele membre IFAC trebuie să stabilească activitățile adecvate de evaluare a valorilor, eticii și atitudinilor profesionale ale candidaților la titlul de profesionist contabil.

² Standardele includ standardele de audit, standardele de contabilitate și alte standarde legate de activitatea desfășurată de un profesionist contabil.

Material explicativ

Referințe la definițiile cuprinse în normele IFAC

- A1. Prezentul IES utilizează următorii termeni definiți în *Glosarul de termeni*³ al IAASB și folosiți în normele IAASB. Tabelul B prezintă acești termeni și definițiile lor actuale din *Glosarul de termeni* al IAASB.

Tabelul B - Definiții IAASB adoptate în IES 4

Termeni definiți	Definiția din <i>Glosarul de termeni</i> al IAASB
Scepticism profesional	O atitudine care include o mentalitate sceptică, atenția la condițiile care ar putea indica o posibilă prezentare eronată generată de o eroare sau fraudă și o evaluare critică a dovezilor.
Raționament profesional	Aplicarea pregătirii, cunoștințelor și experienței relevante, în contextul standardelor de audit, contabilitate și etică, pentru a lua decizii informate cu privire la direcțiile de acțiune adecvate în condițiile misiunii de audit.

- A2. Normele IAASB guvernează misiunile de audit, revizuire, asigurare și servicii conexe care sunt efectuate în conformitate cu standardele internaționale. Referințele din cadrul normelor IAASB în ceea ce privește „scepticismul profesional” și „raționamentul profesional” sunt, prin urmare, limitate la contextul misiunilor de audit, asigurare și servicii conexe. În cadrul prezentului IES, însă, acești termeni trebuie interpretați ca fiind aplicabili contextului mai general al rolului de profesionist contabil.

Domeniul de aplicare al prezentului standard (a se vedea punctele 1-6)

- A3. Un candidat la titlul de profesionist contabil este o persoană care a început un program de educație profesională contabilă ca parte a DPI. DPI reprezintă educația și dezvoltarea prin intermediul căreia candidații la titlul de profesionist contabil dobândesc inițial competența necesară pentru a îndeplini rolul unui profesionist contabil. DPI cuprinde cunoștințe generale, educația profesională contabilă, experiența practică și evaluarea. DPI continuă până când candidații la titlul de profesionist contabil pot demonstra că dețin competențele profesionale necesare îndeplinirii rolului lor în profesia contabilă.
- A4. Valorile, etica și atitudinile profesionale sunt definite drept conduita profesională și caracteristicile care îi identifică pe profesioniștii contabili ca membri ai unei profesii. Acestea includ principiile de etică asociate în general caracteristicilor distinctive ale conduitei profesionale și considerate esențiale pentru definirea acestora.
- A5. Valorile, etica și atitudinile profesionale includ un angajament față de (a) competențele tehnice și aptitudinile profesionale, (b) conduita etică (de exemplu, independență, obiectivitate, confidențialitate și integritate), (c) maniera profesională (de exemplu, atenția cuvenită, punctualitatea, curtoazia, respectul, responsabilitatea și credibilitatea), (d) urmărirea excelenței (de

³ Glosarul de termeni, *Manualul de norme internaționale de control al calității, audit, revizuire și alte servicii de asigurare și servicii conexe al IAASB* – ediția 2013.

exemplu, angajamentul față de îmbunătățirea continuă și învățarea pe tot parcursul vieții) și (e) responsabilitatea socială (de exemplu, cunoașterea și luarea în considerare a interesului public).

- A6. Dispozițiile de etică relevante sunt definite ca fiind acele dispoziții de etică care se aplică profesioniștilor contabili, care sunt cuprinse în general în *Codul etic pentru profesioniștii contabili* al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (Codul IESBA)⁴, împreună cu orice dispoziții naționale mai restrictive.
- A7. Competența profesională poate fi descrisă și clasificată în multe moduri. În contextul IES-urilor, competența profesională reprezintă capacitatea de a îndeplini un rol conform unui standard definit. Competența profesională transcende cunoașterea principiilor, standardelor, conceptelor, faptelor și procedurilor; ea reprezintă integrarea și aplicarea (a) competențelor tehnice, (b) a aptitudinilor profesionale și (c) a valorilor, a eticii și a atitudinilor profesionale.
- A8. La nivel internațional, există importante diferențe legale și de reglementare care determină momentul calificării (sau al certificării) profesionistului contabil. Fiecare organism membru IFAC poate defini relația adecvată dintre finalul DPI și momentul calificării (sau al certificării) pentru membrii săi.
- A9. Incluziunea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale în DPI reprezintă fundamentul pentru îndeplinirea rolului de profesionist contabil. Dezvoltarea suplimentară a valorilor, eticii și atitudinilor profesionale face obiectul DPC, care este acoperită de IES 7 *Dezvoltarea profesională continuă*.
- A10. O arie de competență este o categorie pentru care se poate specifica un set aferent de obiective educaționale. Ariile de competență care țin de valorile, etica și atitudinile profesionale includ principiile de etică, precum și scepticismul profesional și raționamentul profesional; ariile de competență care țin de competența tehnică includ contabilitatea financiară și raportarea financiară, fiscalitatea și economia; iar ariile de competență care țin de aptitudinile profesionale includ competențe intelectuale și organizaționale.
- A11. Obiectivele educaționale determină cuprinsul și profunzimea cunoștințelor, înțelegerii și aplicării necesare pentru fiecare arie specifică de competență. Obiectivele educaționale pot fi realizate în cadrul unui mediu de lucru sau al unui program de educație contabilă.

Obiectiv (a se vedea: punctul 8)

- A12. Stabilirea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale pe care trebuie să le dobândească și să le demonstreze profesioniștii contabili servește mai multor scopuri. Astfel, este protejat interesul public, se îmbunătățește calitatea lucrărilor profesioniștilor contabili și este promovată credibilitatea profesiei contabile.

Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale(a se vedea: punctul 9)

- A13. Cadrul general al valorilor, eticii și atitudinilor profesionale poate fi stabilit prin dispozițiile de etică relevante, de exemplu abordarea privind cadrul conceptual stabilită în Codul IESBA⁵.
- A14. Conform dispozițiilor de etică relevante, profesioniștii contabili acceptă responsabilitatea de a acționa în interesul public. În consecință, acțiunile unui profesionist contabil nu au scopul de a satisface exclusiv nevoile unui client sau angajator.

⁴ *Manualul IESBA privind Codul etic pentru profesioniștii contabili - ediția 2013.*

⁵ Introducere și principii fundamentale, *Manualul IESBA privind Codul etic pentru profesioniștii contabili - ediția 2013.*

A15. Prin stabilirea unor activități de educație și dezvoltare care acoperă valorile, etica și atitudinile profesionale, organismele membre IFAC promovează angajamentul candidaților la titlul de profesionist contabil de a acționa în interesul public. Acționarea în interesul public include (a) dezvoltarea cunoștințelor și preocupărilor față de impactul asupra publicului; (b) dezvoltarea sensibilității la responsabilitățile sociale; (c) învățarea pe tot parcursul vieții; (d) o predispoziție pentru calitate, credibilitate, responsabilitate, punctualitate și curtoazie; și (e) respectul pentru legislație și reglementări. Aceasta susține opinia că profesioniștii contabili contribuie la încrederea în funcționarea piețelor și a economiei în general.

Dispoziții de etică relevante (a se vedea: punctul 10)

A16. În cadrul unui program de educație profesională contabilă, valorile, etica și atitudinile profesionale ar putea fi tratate inițial ca un curs sau subiect separat. Totuși, pe măsură ce candidații la titlul de profesionist contabil evoluează, integrarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale în alte cursuri sau subiecte încurajează recunoașterea și analizarea implicațiilor etice mai generale.

Obiective educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctul 11)

Dezvoltarea obiectivelor educaționale

A17. Tabelul A enumeră obiectivele educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale care trebuie îndeplinite de către candidați până la încheierea programului de DPI, indiferent de ce specializare contabilă sau rol își vor alege în viitor. Aceste obiective educaționale reprezintă baza care le permite profesioniștilor contabili să își dezvolte specializările în diverse roluri contabile, de exemplu ca partener într-o misiune de audit sau ca specialist în fiscalitate.

A18. La elaborarea programelor de educație profesională contabilă, cele trei arii de competență enumerate în Tabelul A pot să nu fie identice cu denumirile cursurilor sau disciplinelor prescrise. De asemenea, obiectivele educaționale asociate cu o arie de competență (de exemplu, principiile de etică) pot fi îndeplinite prin intermediul mai multor cursuri sau discipline. Îndeplinirea anumitor obiective educaționale (de exemplu, cele din categoria scepticismului profesional și a raționamentului profesional) se poate extinde pe mai multe cursuri sau discipline diferite, fiind posibil ca niciunul să nu fie dedicat exclusiv acelei arii de competență. În plus, ordinea în care ariile de competență sunt incluse într-un program de educație profesională contabilă ar putea fi diferită de ordinea prezentată în Tabelul A (de exemplu, angajamentul față de interesul public este trecut spre finalul listei ariilor de competență din Tabelul A, dar ar putea fi acoperit destul de devreme în cadrul unui program de educație profesională contabilă).

A19. Există numeroase modalități de a descrie și clasifica nivelurile cunoștințelor. Descrierea realizată de IAESB este disponibilă în Anexa 1, Descrierea nivelurilor cunoștințelor.

A20. În Tabelul A, fiecărei arii de competență i-a fost alocat un nivel al cunoștințelor care se estimează să fie atins de candidații la titlul de profesionist contabil până la încheierea programului de DPI. Acest nivel al cunoștințelor este relevant pentru contextul în care se așteaptă să fie demonstrate respectivele obiective educaționale. Coroborate, obiectivele educaționale și nivelul cunoștințelor aferent ariei de competență oferă informații care ajută organismele membre IFAC să își elaboreze propriile programe de educație profesională contabilă.

A21. În cadrul programelor de educație profesională contabilă, un organism membru IFAC poate: (a) include arii de competență suplimentare; (b) crește nivelul cunoștințelor pentru anumite arii de competență; sau (c) stabili obiective educaționale suplimentare care nu sunt specificate în

prezentul IES. Acest lucru se poate întâmpla atunci când organismul membru IFAC pregătește candidații la titlul de profesionist contabil care să lucreze într-un anumit domeniu de activitate (în sectorul public, de exemplu) sau într-un anumit rol (contabil de gestiune sau auditor, de exemplu).

Selectarea activităților de educație și dezvoltare

- A22. Organismele membre IFAC, profesorii și alte părți interesate sunt încurajate să identifice cea mai adecvată abordare de educație și de dezvoltare a valorilor, eticii și atitudinilor profesionale, ținând cont de contextul național și cultural.
- A23. Pentru determinarea abordării necesare pentru realizarea obiectivelor educaționale, mixul de activități de educație și dezvoltare ar putea include o combinație de programe de învățământ structurate și de experiență practică. Această combinație ar putea fi organizată astfel încât să ofere candidaților la titlul de profesionist contabil o oportunitate adecvată de a experimenta aplicarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale la locul de muncă.
- A24. La stabilirea activităților de educație și dezvoltare, organismele membre IFAC, profesorii și alte părți interesate pot face distincția între (a) educarea candidaților la titlul de profesionist contabil cu privire la valorile, etica și atitudinile profesionale și (b) dezvoltarea și menținerea unui mediu adecvat pentru o conduită etică. Dezvoltarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale poate fi realizată prin intermediul DPI și continuă pe tot parcursul carierei, făcând parte din activitățile DPC și educația pe tot parcursul vieții.
- A25. Organismele membre IFAC, profesorii și alte părți interesate ar putea lua în considerare utilizarea unor abordări participative care pot spori dezvoltarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale. Acestea ar putea include, fără a se limita la:
- (a) Simularea;
  - (b) Discutarea unor bibliografii selectate și a materialelor online;
  - (c) Analizarea unor studii de caz care implică situații economice care prezintă dileme etice;
  - (d) Discutarea normelor și concluziilor disciplinare;
  - (e) Seminarii cu vorbitori cu experiență în procesul decizional corporativ sau profesional; și
  - (f) Utilizarea forumurilor online și a comunităților de discuții.
- A26. Abordările participative ar putea determina candidații la titlul de profesionist contabil să conștientizeze mai mult implicațiile etice și posibilele conflicte între persoane și întreprinderi care ar putea apărea ca urmare a necesității luării unor decizii de management complexe.

Scepticism profesional și raționament profesional

- A27. Dezvoltarea profesională în ariile scepticismului profesional și raționamentului profesional nu este întotdeauna directă. Planificarea unei educații și dezvoltări eficiente în aceste arii implică atenție și poate include metode de învățare în care un rol esențial este jucat de mentori, activitatea de reflectare, timp și experiența practică.

Principiile și problemele etice

- A28. Valorile, etica și atitudinile profesionale se aplică tuturor acțiunilor întreprinse de profesioniștii contabili în această calitate. Deținerea (a) cunoștințelor și a înțelegerii necesare cu privire la

conceptele etice, teoriile etice și principiile fundamentale de etică profesională și (b) oportunitatea de a practica aplicarea acestora într-un alt loc decât locul de muncă poate ajuta candidații la titlul de profesionist contabil să recunoască și să trateze problemele etice.

- A29. Educația și dezvoltarea candidaților la titlul de profesionist contabil pe probleme și principii de etică ar putea trata (a) problemele de etică specifice cu care este probabil să se confrunte toți profesioniștii contabili, (b) problemele etice cu care este mai probabil să se confrunte profesioniștii contabil în anumite funcții și (c) principalele considerente privind elaborarea unor răspunsuri adecvate la astfel de probleme etice.
- A30. Evidențierea principiilor etice poate fi realizată prin încurajarea candidaților la titlul de profesionist contabil (a) să identifice implicațiile și conflictele etice aparente în activitatea lor sau în mediul lor de activitate, (b) să își formeze opinii preliminare cu privire la astfel de evenimente și (c) să le discute cu supraveghetorii lor de practică.
- A31. Este probabil să apară probleme etice și posibile dileme pentru candidații la titlul de profesionist contabil în cadrul perioadei de practică. Cei responsabili de proiectarea și supravegherea programelor de experiență practică ar putea oferi îndrumări candidaților la titlul de profesionist contabil cu privire la necesitatea consultării angajatorilor, mentorilor sau supraveghetorilor din mediul lor de activitate sau dintr-un organism membru IFAC atunci când există dubii cu privire la aspectele etice aferente unei direcții de acțiune sau unei situații.

Revizuirea programelor de educație profesională contabilă (a se vedea: punctul 12)

- A32. Programele de educație profesională contabilă sunt proiectate pentru a ajuta candidații la titlul de profesionist contabil să își dezvolte competențele profesionale corespunzătoare până la finalul DPI. Ele pot cuprinde educația formală, furnizată prin intermediul unor programe de licență și cursuri oferite de universități, alți furnizori de educație superioară, organisme membre IFAC și angajatori, precum și pregătirea la locul de muncă. Proiectarea programelor de educație profesională contabilă oferite pe parcursul DPI poate implica un aport substanțial al altor părți interesate decât organismele membre IFAC.
- A33. Dispoziția de revizuire și actualizare periodică a programelor de educație profesională contabilă reflectă mediul foarte dinamic și complex în care își desfășoară activitatea profesioniștii contabili. Un ciclu normal de revizuire poate avea trei-cinci ani, dar poate fi adecvat să se realizeze revizuirii mai frecvente pentru a lua în considerare, de exemplu, modificările legislative, ale reglementărilor și standardelor relevante pentru profesioniștii contabili.

Activitatea de reflectare (a se vedea: punctul 13)

- A34. Activitatea de reflectare este procesul iterativ prin care profesioniștii contabili continuă, în toate etapele carierei lor, să își dezvolte competența profesională prin analizarea experiențelor lor (reale sau simulate) în vederea îmbunătățirii acțiunilor lor viitoare.
- A35. Cele mai realiste experiențe asupra cărora se poate reflecta ar apărea la locul de muncă. Atunci când acest lucru nu este posibil sau adecvat, simulările unor experiențe „reale” sau analizarea cazurilor relevante care sunt făcute publice ar putea fi, de asemenea, alternative potrivite.
- A36. Documentația activității de reflectare ar putea include:
- (a) Evidențe ale învățării;

- (b) Evidențe ale reflectării;
  - (c) Portofolii de dezvoltare personală; sau
  - (d) Jurnale ale incidentelor critice.
- A37. Pentru a oferi îndrumări candidaților la titlul de profesionist contabil și profesioniștilor contabili cu privire la natura, formatul și conținutul documentației care trebuie păstrate pentru activitatea de reflectare și la tipurile de situații etice care trebuie documentate, organismele membre IFAC pot ține cont de factori, cum ar fi confidențialitatea, și de dispoziții de reglementare. De exemplu, anumite situații etice ar putea fi sensibile și ar putea face obiectul unor acțiuni legale sau disciplinare și, prin urmare, nu ar fi potrivit documentarea și discutarea lor de către profesioniștii contabili.
- A38. Organismele membre IFAC ar putea lua în considerare, de asemenea, oferirea unor îndrumări cu privire la modul în care trebuie sprijinită în practică activitatea de reflectare de către supraveghetorii de practică.

Evaluarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (a se vedea: punctul 14)

- A39. *IES 6: Dezvoltarea profesională inițială – evaluarea competenței profesionale* cuprinde principiile care se aplică la proiectarea activităților de evaluare realizate pentru a determina valorile, etica și atitudinile profesionale și alte elemente care țin de competențele profesionale.
- A40. Pot fi utilizate diferite activități pentru a evalua valorile, etica și atitudinile profesionale ale candidaților la titlul de profesionist contabil. Activitățile adecvate de evaluare pot include (a) examinări scrise care constau în întrebări ce necesită răspunsuri scurte, (b) studii de caz, (c) eseuri scrise, (d) testare obiectivă, (e) evaluări la locul de muncă și (f) recunoașterea învățării anterioare.
- A41. Pe lângă examinările scrise, există o serie de alte mijloace prin care poate fi realizată evaluarea în cadrul unui mediu de educație formală, inclusiv:
- (a) Crearea unor baze de date cu studii de caz și impunerea completării unor teste pe baza acestora de către candidații la titlul de profesionist contabil;
  - (b) Utilizarea unui sistem de analize de caz care impune candidaților la titlul de profesionist contabil să țină jurnale și note cu privire la anumite cazuri din domeniul public;
  - (c) Utilizarea testării obiective a aspectelor etice din programele de educație profesională contabilă; și
  - (d) Utilizarea unor teme de grup și a unor ateliere privind studiile de caz pentru a evalua analiza etică și procesul decizional.
- A42. Evaluările la locul de muncă diferă și, în multe privințe, sunt mai dificile decât evaluările efectuate în cadrul unui mediu de educație formală. Mijloacele de evaluare a dezvoltării valorilor, eticii și atitudinilor profesionale la locul de muncă ar putea include:
- (a) Discutarea și soluționarea asistată a dilemelor etice pe măsura apariției acestora la locul de muncă; și
  - (b) Examinarea procesului decizional etic combinată cu examinări și evaluări de performanță.

Descrierea nivelurilor cunoștințelor

Această descriere a nivelurilor cunoștințelor este un suport pentru IAESB atunci când utilizează obiectivele educaționale în cadrul publicațiilor sale, cum ar fi Standardele Internaționale de Educație (IES-urile) 2, 3 și 4. Ea cuprinde descrierea a trei niveluri ale cunoștințelor. Aceste descrieri, împreună cu obiectivele educaționale, furnizează informații care ajută organismele membre să pregătească programe de educație profesională contabilă pentru o diversitate de roluri și specializări profesionale contabile.

Nivelul cunoștințelor	Descriere
De bază	<p>În mod normal, obiectivele educaționale aferente unei anumite arii de competență se concentrează pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirea, explicarea, sintetizarea și interpretarea principiilor și teoriilor de bază din arii relevante de competență tehnică în vederea îndeplinirii sarcinilor, sub o supervizare adecvată; • Realizarea sarcinilor desemnate prin aplicarea aptitudinilor profesionale adecvate; • Recunoașterea importanței valorilor, eticii și atitudinilor profesionale în realizarea sarcinilor desemnate; • Soluționarea unor probleme simple și înaintarea sarcinilor sau problemelor complexe supervisorilor sau celor care dețin cunoștințe de specialitate; și • Furnizarea de informații și explicarea ideilor într-o manieră clară, utilizând mijloace de comunicare verbală și scrisă. <p>Obiectivele educaționale de la nivelul de bază se referă la medii de lucru care sunt caracterizate prin niveluri reduse de ambiguitate, complexitate și incertitudine.</p>
Intermediar	<p>În mod normal, obiectivele educaționale aferente unei anumite arii de competență se concentrează pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea, compararea și analiza independentă a principiilor și teoriilor de bază din arii relevante de competență tehnică în vederea îndeplinirii atribuțiilor și luării deciziilor; • Combinarea competențelor tehnice și aptitudinilor profesionale în vederea îndeplinirii atribuțiilor; • Aplicarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale în atribuțiile de lucru; și • Prezentarea informațiilor și explicarea ideilor într-o manieră clară, utilizând mijloace de comunicare verbală și scrisă, părților interesate din domeniul contabil și din alte domenii. <p>Obiectivele educaționale de la nivelul intermediar se referă la medii de lucru care sunt caracterizate de niveluri moderate de ambiguitate, complexitate și incertitudine.</p>

Nivelul cunoștințelor	Descriere
Avansat	<p>În mod normal, obiectivele educaționale aferente unei anumite arii de competență se concentrează pe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selectarea și integrarea principiilor și teoriilor din diverse arii de competență tehnică în vederea gestionării și conducerii proiectelor și a sarcinilor, precum și pentru a emite recomandări care să răspundă nevoilor părților interesate; • Integrarea competențelor tehnice și a aptitudinilor profesionale în vederea gestionării și conducerii proiectelor și a sarcinilor; • Luarea deciziilor privind măsurile corespunzătoare, pe baza valorilor, eticii și atitudinilor profesionale; • Evaluarea, cercetarea și soluționarea unor probleme complexe, cu supervizare redusă; • Anticiparea, consultarea adecvată și elaborarea de soluții pentru probleme și aspecte complexe; și • Prezentarea și explicarea consecventă a informațiilor relevante, într-o manieră convingătoare, unei varietăți de părți interesate. <p>Obiectivele educaționale de la nivelul avansat se referă la medii de lucru care sunt caracterizate prin niveluri ridicate de ambiguitate, dificultate și incertitudine.</p>

Standardele Internaționale de Educație, Proiectele de expunere, Documentele consultative și alte publicații IAESB sunt publicate de IFAC și intră sub incidența drepturilor de autor ale IFAC.

IAESB și IFAC nu acceptă responsabilitatea pentru pierderile cauzate oricărei persoane care acționează sau se abține de la a acționa pe baza materialului din această publicație, indiferent dacă astfel de pierderi sunt cauzate de neglijență sau de alte motive.

Sigla IAESB, „International Accounting Education Standards Board”, „IAESB”, „International Education Standards”, „IES”, sigla IFAC, „International Federation of Accountants” și „IFAC” reprezintă mărci înregistrate și mărci de serviciu ale IFAC.

Drepturi de autor © ianuarie 2014 ale Federației Internaționale a Contabililor (IFAC). Toate drepturile rezervate. Este necesară permisiunea scrisă a IFAC pentru a reproduce, stoca sau transmite sau pentru alte utilizări similare ale acestui document, cu excepția cazurilor în care se permite prin lege.

Contactați permissions@ifac.org.

ISBN: 978-1-60815-173-8

Prezentul *IES 4, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)* al International Accounting Education Standards Board, publicat de International Federation of Accountants (IFAC) în ianuarie 2014 în limba engleză, a fost tradus în limba română de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR) în mai 2019 și a fost reprodus cu permisiunea IFAC. Procesul de traducere a *IES 4, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)* a fost analizat de IFAC și traducerea a fost realizată în conformitate cu „Declarația de politică – Politică de traducere a publicațiilor International Federation of Accountants”. Textul aprobat al *IES 4, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)* este cel publicat de IFAC în limba engleză. IFAC nu își asumă nicio responsabilitate pentru acuratețea și caracterul complet al traducerii sau pentru orice acțiuni care ar putea decurge ca urmare a acesteia.

Textul în limba engleză al *IES 4, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)* © 2014 al International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate.

Textul în limba română al *IES 4, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit)* © 2019 al International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate.

Titlul original: *IES 4, Initial Professional Development - Professional Values, Ethics, and Attitudes (Revised)*, ISBN: 978-1-60815-173-8

Contactați permissions@ifac.org pentru permisiunea de a reproduce, a stoca, a transmite sau a utiliza acest document în alte scopuri similare.

IAESB

**International Accounting
Education
Standards Board™**

529 Fifth Avenue, 6th Floor, New York, NY 10017
T + 1 (212) 286-9344 F +1 (212) 286-9570
www.iaesb.org